

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Dyspozytor transportu samochodowego (432302)

Pracownicy do spraw transportu

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Dyspozytor transportu samochodowego (432302)

Pracownicy do spraw transportu

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Dyspozytor transportu samochodowego (432302)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [463]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://unsplash.com/photos/fotKKqWNMQ4> [dostęp: 10.07.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Realizowanie zleceń transportowych.....	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Sporządzanie i kontrolowanie dokumentacji transportowej ...	10
3.4. Kompetencje społeczne.....	10
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	11
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	14
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	15
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Dyspozytor transportu samochodowego 432302

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Dyspozytor.
- Dyżurny ruchu.
- Logistyk.
- Spedytor.
- Specjalista ds. spedycji.
- Specjalista ds. transportu.
- Specjalista ds. logistyki.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 4323 Transport clerks.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Bartłomiej Czuryło – DSV ROAD Sp. z o.o., Gdańsk.
- Krzysztof Gosz – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Blandyna Lewińska – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Tomasz Wojtasiński – Nałęczów Zdrój S.A., Drzewce.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Małgorzata Domańska-Plichta – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Ryszard Pieńkowski – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Sebastian Stefański – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Daria Świsulska – PBS Sp. z o.o., Sopot.

Recenzenci:

- Sławomir Celebias – ADR Serwis Sp. z o.o., Gliwice.
- Izabela Rafińska – Podlasie SA, Gdańsk.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Anna Frankowska – Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego, Warszawa.
- Bartosz Milczarczyk – Ekspert niezależny, Pętkowice.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Dyspozytor transportu samochodowego planuje, nadzoruje, koordynuje, kontroluje i rozlicza pracę kierowców i pojazdów w przedsiębiorstwie.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Dyspozytor transportu samochodowego odpowiada za całość zadań związanych z obsługą procesu transportu samochodowego. Osoba pracująca w tym zawodzie przyjmuje zlecenia transportowe, wydaje dyspozycje kierowcom zgodnie z ustalonym harmonogramem, a także rozlicza pracę kierowców i pojazdów.

Dyspozytor transportu samochodowego kontroluje koszty transportu i dba o utrzymanie tych kosztów na optymalnym poziomie. Zajmuje się bieżącym utrzymaniem ruchu samochodowego, minimalizując stratę w przypadku zakłóceń w ciągłości zaplanowanego ruchu.

Sposoby wykonywania pracy

Do obowiązków **dyspozytora transportu samochodowego** należy m.in.:

- organizacja i koordynacja pracy podległych kierowców oraz floty samochodowej,
- przyjmowanie zleceń transportowych (w tym dotyczących towarów niebezpiecznych),
- sprawdzanie danych zawartych w zleceniu pod kątem wymogów merytorycznych,
- ocena możliwości realizacji zlecenia,
- ustalanie harmonogramu przewozów⁵ zgodnie z obowiązującymi przepisami, a następnie przekazywanie tych harmonogramów kierowcom,
- nadzór nad stanem technicznym floty pojazdów; w przypadku uszkodzenia pojazdu dyspozytor transportu samochodowego organizuje pomoc techniczną lub zamianę pojazdu na inny, a w przypadku utrudnień drogowych organizuje trasy zastępcze na liniach komunikacyjnych,
- rozliczanie czasu pracy kierowców¹ oraz powierzonych im zadań,
- kontrola zużycia paliwa oraz płynów i środków eksploatacyjnych pojazdu,
- prowadzenie dokumentacji transportowej.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Miejszem pracy **dyspozytora transportu samochodowego** jest pomieszczenie biurowe, dyspozytornia³ lub pomieszczenie dyżurnego ruchu.

Dyspozytor transportu samochodowego może pracować w firmach:

- transportowych,
- spedycyjnych,
- kurierskich,
- produkcyjnych,
- dystrybucyjnych,
- logistycznych.

Praca dyspozytora transportu samochodowego wykonywana jest w sposób stacjonarny, najczęściej łączy się ze współpracą z częścią magazynową obiektu.

Dyspozytor transportu samochodowego pracujący w przedsiębiorstwie zajmującym się przewozem osób może udzielać informacji podróżnym o rozkładzie jazdy pojazdów.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Dyspozytor transportu samochodowego, wykonując powierzone zadania zawodowe, wykorzystuje m.in.:

- telefon z dostępem do internetu,
- komputer stacjonarny i/lub mobilny z dostępem do internetu oraz specjalistycznym oprogramowaniem,
- słuchawki, mikrofon,
- faks,
- kserokopiarki,
- skaner,
- wewnętrzną sieć informacyjną.

Organizacja pracy

Dyspozytor transportu samochodowego pracuje samodzielnie, ale ze względu na kontakty z ludźmi (kierowcami, klientami, współpracownikami) wykonywana przez niego praca ma charakter zespołowy.

Praca może przebiegać w systemie jedno-, dwu- lub trzymianowym, w zależności od charakteru przedsiębiorstwa. Jest ona wykonywana również w niedziele i święta.

Godziny pracy nie są stałe, zależą od liczby powierzonych zadań. Często konieczne jest wykonywanie zadań poza standardowymi godzinami pracy.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

W związku z wykonywanymi zadaniami **dyspozytor transportu samochodowego** może być narażony na:

- choroby układu kostno-szkieletowego,
- choroby wzroku,
- choroby słuchu,
- choroby wywołane przez stres.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **dyspozytor transportu samochodowego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność rąk;

w kategorii sprawności i zdolności

- uzdolnienia organizacyjne,
- zdolność wysokiej koncentracji,
- zdolność analitycznego myślenia,
- odporność na stres,
- wyobraźnia i myślenie twórcze,
- dobra pamięć,
- zdolność nawiązywania kontaktów interpersonalnych;

w kategorii cech osobowościowych

- predyspozycje do pracy w szybkim tempie,
- samodzielność,
- systematyczność,
- dokładność,
- asertywność,
- odporność emocjonalna,
- komunikatywność.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego** wymagana jest wysoka sprawność i kondycja fizyczna. Przeciwwskazaniami do wykonywania tego zawodu są w szczególności:

- niesprawność ruchowa,
- zdiagnozowana dyskopatia,
- niewydolność układu kostno-stawowego i mięśniowego,
- niesprawność narządów wzroku oraz słuchu.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego** preferowane są osoby, które: posiadają co najmniej wykształcenie średnie ogólne lub średnie techniczne o profilu transportowym lub logistycznym np. w zawodach szkolnych (pokrewnych): technik logistyk, technik spedytor lub technik transportu drogowego.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Podjęcie pracy w zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego** ułatwiają:

- dyplom potwierdzający kwalifikacje pełne w zawodzie szkolnym pokrewnym: technik logistyk, technik spedytor lub technik transportu drogowego, uzyskany po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- świadectwa ukończenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych, uzyskane po zdaniu egzaminów organizowanych przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, w zakresie kwalifikacji:
 - AU.22 Obsługa magazynów (technik logistyk),
 - AU.32 Organizacja transportu (technik logistyk),
 - AU.31 Organizacja transportu oraz obsługa klientów i kontrahentów (technik spedytor),
 - AU.04 Eksploatacja środków transportu drogowego (technik transportu drogowego),
 - AU.69 Organizacja przewozu środkami transportu drogowego (technik transportu drogowego),
- prawo jazdy kat. B,
- udokumentowana znajomość języka obcego (zwłaszcza osoba pracująca w firmie zajmującej się transportem międzynarodowym).

W przypadku dyspozytora transportu samochodowego zajmującego się obsługą przewozów niebezpiecznych wskazane są dodatkowe kwalifikacje (np. ADR – uprawnienia do przewozu materiałów niebezpiecznych).

Dodatkowym atutem jest posiadanie zawodowego prawa jazdy kategorii C lub D.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Kandydat do pracy w zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego** zazwyczaj zaczyna pracę jako asystent dyspozytora transportu samochodowego, a następnie może awansować na stanowisko dyspozytora transportu samochodowego.

Dyspozytor transportu samochodowego może podwyższać kompetencje:

- podejmując kształcenie w zawodach pokrewnych: technik logistyk, technik spedytor lub technik transportu drogowego,
- podejmując kształcenie (warunkiem jest posiadanie świadectwa maturalnego) w szkołach wyższych I stopnia na kierunkach związanych z logistyką lub transportem,
- uczestnicząc w szkoleniach branżowych oraz organizowanych przez pracodawców.

Po uzyskaniu wykształcenia wyższego może awansować na specjalistę w zakresie logistyki, a następnie na stanowiska kierownicze.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu dyspozytor transportu samochodowego można potwierdzić w Okręgowych Komisjach Egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach pokrewnych (szkolnych): technik logistyk, technik spedytor lub technik transportu drogowego.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu dyspozytor transportu samochodowego potwierdzają również organizacje branżowe i ośrodki szkoleniowe, np. w zakresie przepisów prawa w przewozie ładunków, warunków pracy kierowców oraz użytkowania środków transportu.

W przypadku dyspozytora transportu samochodowego zajmującego się obsługą przewozów niebezpiecznych wskazane jest nabycie uprawnień ADR oraz posiadanie Certyfikatu Kompetencji Zawodowych w drogowym transporcie rzeczy lub osób, zgodnie z przepisami ustawy o transporcie drogowym oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1071/2009.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Specjalista do spraw logistyki	242108
Technik transportu drogowego ^S	311927
Technik logistyk ^S	333107
Technik spedytor ^S	333108
Dyspozytor radiotaxi	432301
Ekspedytor	432303

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przyjmowanie zleceń transportowych.
- Z2 Ustalanie harmonogramów przewozów.
- Z3 Wydawanie dyspozycji przewozu kierowcom.
- Z4 Planowanie i rozliczanie pracy kierowców i pojazdów.
- Z5 Utrzymywanie ruchu w sytuacjach awaryjnych.
- Z6 Kontrolowanie kosztów jednostkowych poszczególnych kursów.
- Z7 Prowadzenie i przechowywanie dokumentacji przewozowej².

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Realizowanie zleceń transportowych

Kompetencja zawodowa Kz1: Realizowanie zleceń transportowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przyjmowanie zleceń transportowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Obsługę komputerowych programów biurowych; • Podział odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych biorących udział w procesie wysyłki; • Źródła przekazywania informacji (np. EDI⁴). 	<ul style="list-style-type: none"> • Obsługiwać komputerowe programy biurowe; • Współpracować z komórkami organizacyjnymi odpowiadającymi za przyjmowanie zamówień; • Odczytywać i przetwarzać dane przesyłane w formie elektronicznej dla systemów zintegrowanych.

Z2 Ustalanie harmonogramów przewozów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady planowania przewozów; • Procedury postępowania w przypadku utrudnień w ruchu oraz sytuacji awaryjnych; • Ustawę o transporcie drogowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Planować przewozy z optymalnym wykorzystaniem dostępnego sprzętu i ludzi; • Organizować trasy zastępcze; • Stosować procedury postępowania w sytuacjach awaryjnych; • Stosować przepisy transportowe.

Z3 Wydawanie dyspozycji przewozu kierowcom	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady komunikacji; • Procedury dotyczące przekazywania zleceń kierowcom; • Przepisy dotyczące czasu pracy kierowców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikować kierowcom informacje dotyczące zlecenia; • Oceniać dostępność poszczególnych kierowców; • Oceniać czasochłonność przewozu na określonej trasie.

Z4 Planowanie i rozliczanie pracy kierowców i pojazdów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Procedury związane z rozliczaniem czasu pracy; • Podstawy eksploatacji pojazdów samochodowych; • Przepisy dotyczące czasu pracy kierowców; • Zasady i normy zużycia paliwa oraz środków eksploatacyjnych; • Zagadnienia związane z obsługą komputerowych programów biurowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadzorować stan techniczny pojazdów; • Dostosować przepisy dotyczące czasu pracy kierowców do zlecenia przewozu; • Sporządzać dokumentację dotyczącą czasu pracy kierowców; • Obsługiwać komputerowe programy biurowe do sporządzania i ewidencjonowania dokumentów; • Kontrolować zużycie paliwa oraz środków eksploatacyjnych.

Z5 Utrzymywanie ruchu w sytuacjach awaryjnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady kwalifikacji zdarzeń jako awaryjnych. Zasady dotyczące oceny poziomu ryzyka związanego z wystąpieniem określonej sytuacji awaryjnej. Procedury dotyczące postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Kwalifikować określoną sytuację do kategorii sytuacji awaryjnych. Ocenić poziom ryzyka związanego z wystąpieniem zdarzeń. Wdrażać działania umożliwiające bieżące utrzymanie ruchu w sytuacjach awaryjnych.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Sporządzanie i kontrolowanie dokumentacji transportowej

Kompetencja zawodowa Kz2: Sporządzanie i kontrolowanie dokumentacji transportowej obejmuje zestaw zadań zawodowych Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z6 Kontrolowanie kosztów jednostkowych poszczególnych kursów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i metody obliczania, planowania kosztów transportu; Metody służące optymalizacji kosztów transportu; Podstawy analizy i statystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> Sporządzać zestawienia kosztów transportu; Optymalizować koszty transportu; Stosować podstawy analizy do obliczania i utrzymywania wskaźnika kosztów transportu.

Z7 Prowadzenie i przechowywanie dokumentacji przewozowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady organizacji pracy i obiegu dokumentacji w przedsiębiorstwie transportowym; Procedury dotyczące prowadzenia <u>książki dyspozycyjnej</u>⁶; Zagadnienia z archiwizacji dokumentów. 	<ul style="list-style-type: none"> Obsługiwać komputerowe programy biurowe do sporządzania i ewidencjonowania dokumentów; Ewidencjonować i przechowywać dokumentację transportową; Prowadzić książkę dyspozycyjną; Stosować zasady organizacji pracy i zasady obiegu dokumentacji w przedsiębiorstwie transportowym.

3.4. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

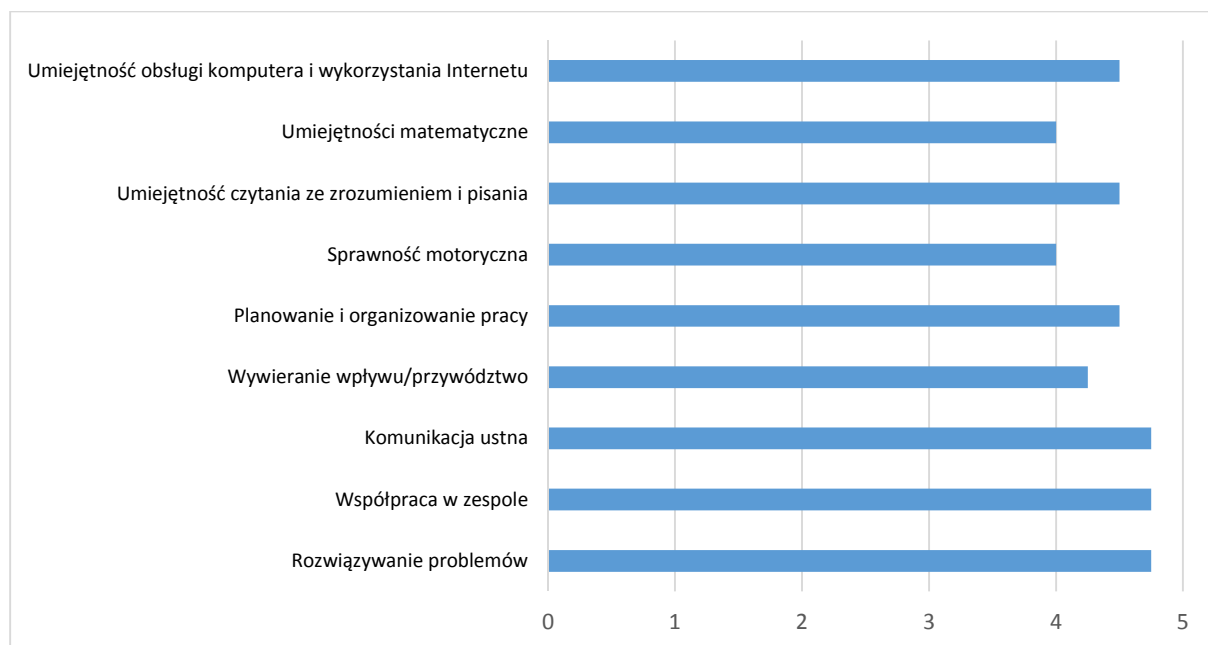
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za realizację zadań w zakresie realizacji zleceń transportowych i sporządzania oraz kontrolowania dokumentacji.
- Wykonywania pracy samodzielnie bądź w zespole.
- Oceniania i weryfikowania wykonywanych przez siebie zadań.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w zakresie nowych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych w transporcie samochodowym.

- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami w branży transportowej.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **dyspozytor transportu samochodowego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **dyspozytor transportu samochodowego**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Dyspozytor transportu samochodowego może podjąć pracę w:

- przedsiębiorstwach produkcyjnych,
- firmach przewozowych, transportowych,
- firmach dystrybucyjnych,
- firmach spedycyjnych, kurierskich,
- firmach logistycznych,
- jednostkach organizujących publiczny transport zbiorowy.

Perspektywy dotyczące zapotrzebowania na osoby pracujące na stanowisku dyspozytor transportu samochodowego są dość korzystne, co wynika ze stale rosnącego zapotrzebowania gospodarki na usługi transportowe.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu dyspozytor transportu samochodowego można uzyskać podejmując kształcenie w zawodach pokrewnych:

- w branżowej szkole II stopnia i technikum (technik logistyk w zakresie kwalifikacji: AU.22 Obsługa magazynów, AU.32 Organizacja transportu),
- w technikum (technik spedytor w zakresie kwalifikacji AU.31 Organizacja transportu oraz obsługa klientów i kontrahentów),
- szkole policealnej (technik transportu drogowego w zakresie kwalifikacji: AU.04 Eksploatacja środków transportu drogowego, AU.69 Organizacja przewozu środkami transportu drogowego).

W ramach wyżej wymienionych kwalifikacji można również uczestniczyć w kwalifikacyjnym kursie zawodowym (dla dorosłych) – także w trybie eksternistycznym, organizowanym przez:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych i prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje powyższe potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań formalnych.

Szkolenie

Szkolenia związane z pracą w zawodzie **dyspozytora transportu samochodowego** realizowane są:

- wewnątrz, w ramach firm zatrudniających osoby na takim stanowisku – szkolenia prowadzone są najczęściej przez pracowników z długim stażem, o odpowiednich kwalifikacjach i doświadczeniu,
- zewnątrz – szkolenia poza firmą lub na terenie firmy, jednak prowadzone przez zewnętrznych trenerów.

Przykładowa tematyka szkoleń to:

- aktualne przepisy prawne dotyczące np. czasu pracy kierowców, realizacji przewozów, w tym w relacjach międzynarodowych,
- warunki handlowe tzw. Incoterms itp.,
- obsługa oprogramowania wspierającego pracę dyspozytora transportu samochodowego,
- komunikacja interpersonalna.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenia osób pracujących w zawodzie **dyspozytor transportu samochodowego** kształtują się następująco:

- mediana miesięcznego wynagrodzenia wynosi około 4000 zł brutto miesięcznie,
- co drugi pracownik otrzymuje wynagrodzenie od około 3240 zł do 5000 zł brutto miesięcznie,
- 25% najgorzej wynagradzanych osób zarabia poniżej 3240 zł brutto miesięcznie,
- na zarobki powyżej 5000 zł brutto może liczyć grupa 25% najlepiej opłacanych osób zatrudnionych w tym zawodzie.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **dyspozytora transportu samochodowego** jest możliwość zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych i górnych (05-R), która nie wyklucza pracy przy komputerze; wymagane jest wówczas dostosowanie sprzętu komputerowego,

- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem zapewnienia odpowiednich pomocy technicznych – aparatów słuchowych, które skorygują tę niepełnosprawność w stopniu umożliwiającym komunikację werbalną.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 169, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 978, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1155, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2200, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz.U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Babis H. (i in.): Transport. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Krawczyk S.: Logistyka. Teoria i praktyka. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011.
- Kwaśniewski S., Nowakowski T., Zajac M.: Transport intermodalny w sieciach logistycznych. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2008.
- Vademecum transportowca: Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego. OZPTD, 2016.
- Zajac P. (red.): Logistyczne zarządzanie flotą pojazdów drogowych. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2003.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl/>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik transportu drogowego: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311927.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik logistyk: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/333107.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik spedytor: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/333108.pdf
- Organizacja pracodawców „Transport i Logistyka Polska”: <http://tlp.org.pl>
- Organizacja pracodawców Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Drogowego: <http://www.ozptd.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal branżowy: <http://www.e-logistyka.pl>
- Portal branżowy: <http://www.logistyczny.com>
- Portal branżowy: <http://www.trucks.com.pl>
- Portal branżowy: <https://www.logistyka.net.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzenie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Czas pracy kierowcy	Czas, w którym kierowca może wykonywać pracę, zachowując zasady obowiązującego prawa.	https://www.csk.szczecin.pl [dostęp: 10.07.2018]
2	Dokumentacja przewozowa	Zbiór dokumentów o różnym charakterze, niezbędnych do realizacji zlecenia transportowego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
3	Dyspozytornia	Pomieszczenie biurowe, w którym dyspozytorzy transportu samochodowego realizują zadania związane z kierowaniem pracą podległych środków transportowych. Dyspozytornia wyposażona jest w środki łączności teleinformatycznej oraz urządzenia biurowe.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
4	Elektroniczna Wymiana Danych (EDI)	Wymiana dokumentów handlowych i finansowych (takich jak zamówienia, potwierdzenia zamówień, awiza wysyłki, faktury, faktury korygujące itp.) w postaci standardowego komunikatu elektronicznego, bezpośrednio pomiędzy systemami komputerowymi partnerów biznesowych.	https://www.comarchedi.pl/o-edi [dostęp: 10.07.2018]
5	Harmonogram przewozów	Szczegółowy plan wykonania zleceń transportowych, zawierający podział na czas oraz trasę.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
6	Książka dyspozycyjna	Dziennik przekazywanych zleceń transportowych w formie papierowej lub elektronicznej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.